

8. ráðstefna um íslenska þjóðfélagið: Norðan við hrun – sunnan við siðbót?

Kennslufjas!

*kennslufræðilegt uppgjör og mát við kenningar um
virka þátttöku.*

Dr. Þórhallur Örn Guðlaugsson dósent

Uppbygging

- Af hverju þetta erindi?
- Um hvað er erindið?
- Forsaga og forsendur.
- Kennsla/þjónusta.
- Virk þátttaka.
- Aðrir hafa áhrif.
- Kennslan fyrr og nú.
- Umræða.

Af hverju þetta erindi?

- Vaxandi áhyggjur af því að nám einkennist nú orðið fremur af yfirborði en dýpt.
- Tengsl eða tengslaleysi kennara og nemenda!
- Aukin tækni, aukin vinna?
- Fjarvera og þáttökuleysi/fylgja ekki nútímanum!
- ...áhyggjur sem þessar virðast hafa fylgt hverri kynslóð og því ekkert nýtt við þetta.

Um hvað er erindið?

- Nám, kennslu og kennsluhætti. Þróun sl. 20 ár, byggt á persónulegri reynslu fremur en fræðilegri nálgun!
- Horft á viðfangsefnið út frá kenningum eða aðferðum um virka þátttöku viðskiptavina í árangursríkri þjónustustjórnun.

Forsaga og forsendur!

- Fyrirlestrar/kennsla verið stór hluti af starfskyldum frá 1987 (27 ár!). Þá þótti bylting að nota glærur og myndvarpa.
- Verið háskólakennari frá 1994 eða í 20 ár. Þetta var sama haustið og fyrsti GSM síminn var tekinn í notkun hér á landi og ári áður en Netið varð almennt aðgengilegt. Tölvur fyrst og fremst í tölvuverum en einnig í sumum kennslutofum.
- Kennt ólíkum hópum (stóru, litlum, ungum, eldri, áhugasömum, síður áhugasömum) og notað ólíkar aðferðir (fyrirlestrar, umræður, verkefni, raundæmi/verkefni, vendikennsla, fjarkennsla, fjaskennsla).
- Hliðstæð reynsla og margt af mínu samstarfsfólki hefur.

Kennsla/þjónusta

- Er kennsla þjónusta?
- Sumir segja nei, kennsla sé ekki eins og hver önnur vara og hafi því sérstöðu!
- Þetta segja reyndar allir um þá þjónustu sem þeir eru í forsvari fyrir. Hver og ein lausn hefur sína sérstöðu og sérkenni.
- Þeir sem segja já gera það fyrst og fremst út frá fræðilegri skilgreiningu á þjónustu.

Kennsla/þjónusta

- Allar þær aðgerðir þar sem útkoman er **ekki áþreifanleg** vara eða samsetning, er venjulega neytt á **sama tíma** og hún er framleidd, og frammistaðan veitir þeim sem nýtur þjónustunnar eitthvert **virði** sem í eðli sínu er **óáþreifanlegt**.

Heimild: J.B. Quinn, J.J. Baruch og P.C. Paquette. „Technology in Services“. Scientific American 257, no. 6 (1987), bls. 50-58

Virk þátttaka

- Viðskiptavinurinn er oftast en ekki viðstaddur þjónustuframkvæmdina og á því samskipti við starfsmenn og aðra viðskiptavini.
- Í framleiðslufyrirtæki er það nánast undantekning að viðskiptavinurinn sé viðstaddur framleiðslu þeirrar vöru sem hann er að kaupa og hefur oftast en ekki litla hugmynd um hvernig sú framleiðsla fer fram.
- Þátttakan getur verið lítil, mikil eða eitthvað þar á milli.

Virk þátttaka

Lítil: þarf þó að vera á staðnum.

Varan/þjónustan er stöðluð.

Þjónustan framkvæmd án einstaklingskaupa.

Greiðsla oft eina þátttaka viðskiptavinarins.

Dæmi:

Flugferð, strætóferð, tónleikar,
leikhús...

Virk þátttaka

Meðal: Þarf að gefa upplýsingar.

Varan aðlöguð eftir óskum viðskiptavinarins.

Framkvæmdin háð einstaklingskaupum.

Upplýsingar frá viðskiptavininum eru nauðsynlegar en fyrirtækið sér sjálft um framkvæmdina.

Dæmi:

Klipping, læknisskoðun, leigubíll, snyrting...

Virk þátttaka

Mikil: Er beinn þátttakandi í framkvæmdinni.

Bein þátttaka viðskiptavinarins hefur áhrif á formun vörunnar.

Ógerlegt að framkvæma án einstaklingskaupa og beinnar þátttöku.

Eigin þátttaka hefur úrslitabýðingu fyrir niðurstöðuna.

Dæmi:

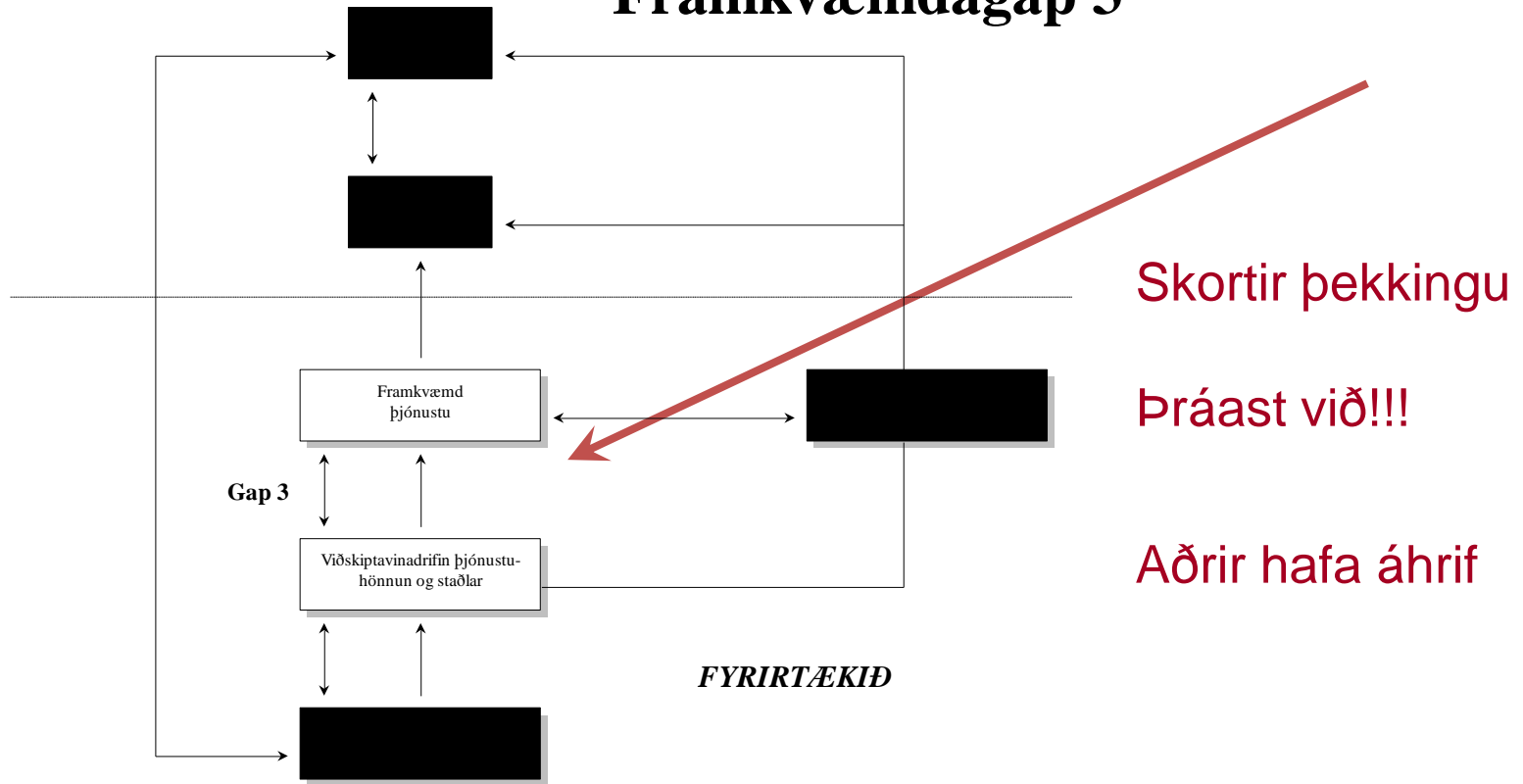
Líkamsrækt, hjónabandsráðgjöf, nám og kennsla, margvísleg sjálfsrækt...

Virk þátttaka

VIÐSKIPTAVINURINN

Framkvæmdagap 3

Heimild: Wilson, Zeithaml, Bitner og Gremler (2012). Service Marketing, integrating customer focus across the firm. UK, McGraw-Hill Higher Education

Aðrir hafa áhrif!

Aðrir viðstaddir geta aukið eða dregið úr ánægju viðskiptavina með þjónustu.

Dæmi um neikvæð áhrif er t.d.

óæskileg hegðun, tafir, ofnotkun, þrengsli og ósamstæðar þafir, truflun.

Dæmi um jákvæð áhrif eru t.d.

íþróttakappleikur, leikrit, ýmsar uppákomur og mannamót s.s. kórskemmtanir, fyrirlestrar, aðstoð.

Kennslan fyrr og nú

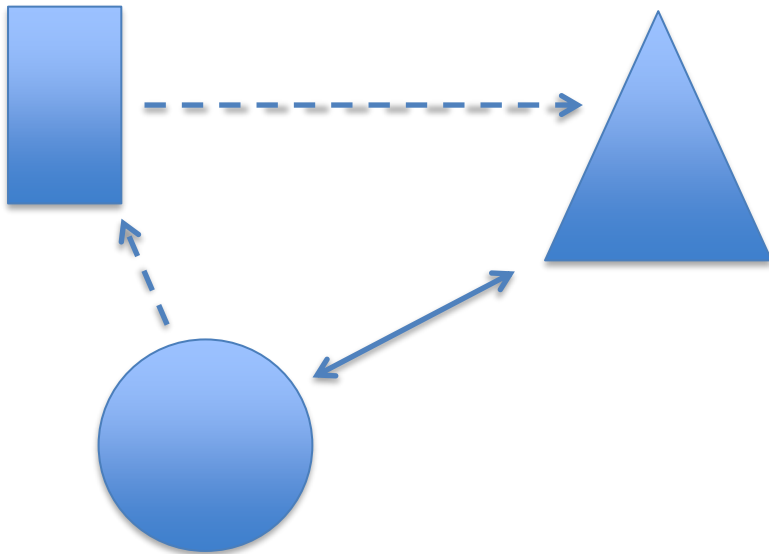

	1995	2014
Kennsluaðferðir:	Fyrirlestrar, umræður og verkefnavinna	Fyrirlestrar, umræður og verkefnavinna, vendikennsla.
Námsmat:	Próf (30%), verkefni (60%), þátttaka (10%)	Próf (50%), verkefni (40%), þátttaka (10%)
Tæknin:	Taflan, glærur á myndvarpa, ppt slæður, (Netið).	PPT glærur, Uglan, netspjall, tölvupóstur, Facebook, Netið.
Nemendur:	Nemendur mæta nánast án undantekninga, þátttaka.	Nemendur mæta gjarnan ekki, þátttaka stundum lítil.
Tæknin:	Blað og penni. Glósur stundum slegnar inn í tölvu eftirá.	Tölvur, nettengingar, snjallsímar, Facebook, rafrænn aðgangur
Kennsluaðstaða:	Kennslustofa, borð og stólar	Kennslustofa, borð og stólar

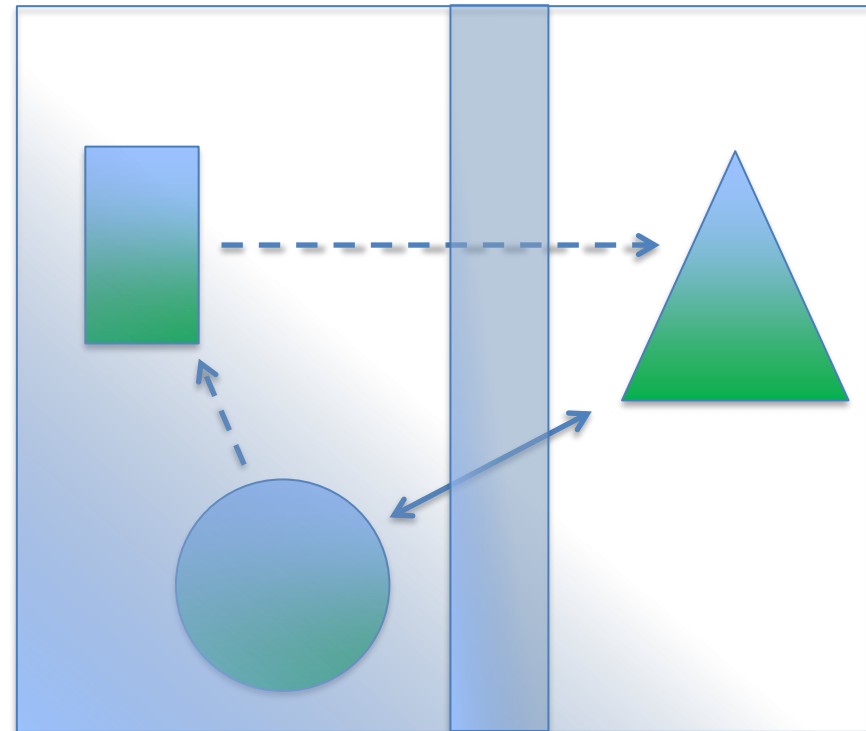
Kennslan fyrr og nú

1995

2014

Umræðan

- ...er þetta ekki bara afturhald miðaldra kennara á seinni metrunum?
- ...eða er raunveruleg ástæða til að bregðast við með einhverjum hætti?
- ...væri t.d. áhugavert að taka upp kennslufyrirkomulag frá því 1994? Enginn sími, ekkert Net, engar tölvur! Aðeins kennarinn sem á samtal við nemendur sína.

Takk fyrir!